

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศไทย ได้เริ่มต้นและพัฒนามายาวนาน โดยก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2475) แนวคิดประชาธิปไตยได้เริ่มเกิดขึ้นมาก่อนหน้านั้นแล้ว ตลอดระยะเวลากว่า 60 ปีที่ผ่านมา พบว่าการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยไม่ราบรื่น สาเหตุประการหนึ่งที่มีมักจะกล่าวถึงคือ สืบเนื่องมาจากการมีทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะสามารถตั้งอยู่ได้ ต้องมาจากการปลูกฝังให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา และมองเห็นคุณค่าของระบอบการเมืองการปกครองแบบนั้นเสียก่อน ซึ่งก็คือประชาชนจะต้องมีทัศนคติที่ไม่ขัดแย้งหรือเป็นปรีกัษณ์ต่อระบอบการปกครองดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีความเจริญทางเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็ว และมีขอบข่ายที่กว้างขวางทั้งในระดับภูมิภาคและสากล ได้มีอิทธิพลต่อประเทศไทยอย่างมาก สังคมไทยได้เคลื่อนตัวเข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นตามลำดับ มีความตื่นตัวทางการเมือง เห็นความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยต่อการพัฒนาประเทศ สนใจไม่เพียงแต่การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แต่ยังติดตามความเคลื่อนไหว และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างกว้างขวาง มีการรวมกลุ่มเป็นพลังต่อรองทางการเมืองหลายรูปแบบ การรวมกลุ่มเหล่านี้ส่งผลทั้งทางบวก และทางลบต่อการพัฒนารูปแบบทางการเมือง ดังนั้น การพัฒนาประชากรในชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีในกระบวนการทางการเมือง จึงเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ

ในกรณีนี้ การให้การศึกษานับเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งสำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และการแก้ไขปัญหาคณะการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ รวมทั้งการเมืองการปกครองที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะสัมพันธโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศในทุกๆด้าน จะเห็นได้ว่าความรู้ ความสนใจ และทัศนคติต่อการเมืองของประชาชนย่อมมี

ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาต่อไปว่าเยาวชนของชาติ จะเป็นประชาชนผู้รับผิดชอบในกิจการสำคัญของประเทศต่อไปในอนาคต รัฐบาลจึงควรให้ความสนใจในเรื่องนี้ต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น มีนโยบายในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อระบอบการเมือง การปกครองที่พึงปรารถนาของประเทศ ปลุกฝังให้เยาวชนเหล่านี้มีความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง เพื่อประโยชน์สูงสุดในการปกครอง และการพัฒนาประเทศชาติให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้คล่องตัวยิ่งขึ้น

ในปัจจุบันได้มีหลายหน่วยงานที่ตระหนักและให้ความสำคัญต่อปัญหาดังกล่าวนี้ และหนึ่งในหลายหน่วยงานเหล่านั้นคือ กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งได้รับการจัดตั้งให้เป็นองค์กร รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาแต่แรกเริ่มระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย ให้เกิดขึ้นกับเยาวชนและประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่องตามแผนประชาสัมพันธ์ระดับชาติ พ.ศ. 2539/2540-2544 จึงได้กำหนดโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยระยะ 5 ปี พ.ศ. 2539-2543 ทั้งนี้โดยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองเมืองหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะและสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) และนโยบายรัฐบาลด้านการเมืองการปกครองที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา อีกทั้งสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยตามแนวทางของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเพื่อสร้างพลังทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อันจะเป็นพลังและกลไกสำคัญในการดำรงรักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของไทยให้มีเสถียรภาพมั่นคงต่อไป

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทราบถึงความเป็นมา และวัตถุประสงค์ของโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของกองงานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ประกอบกับโครงการดังกล่าวนี้ได้เน้นกลุ่มเป้าหมายหลักที่เยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาโดยเฉพาะ จึงได้เกิดความสนใจที่จะศึกษาต่อไป เนื่องจากเยาวชนเป็นกำลังสำคัญและเป็นอนาคตของประเทศชาติ การที่การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะยังคงอยู่ได้ ก็จำเป็นต้องอาศัยเยาวชนในปัจจุบันนี้เป็นผู้ถ่ายทอด และคงรักษาไว้ หากเยาวชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้ว อาจส่งผลให้กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเสถียรภาพไม่มั่นคง

สำหรับเหตุผลที่ต้องแยกศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนในระบบการศึกษา และกลุ่มเยาวชนนอกระบบการศึกษา นั้น เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาและเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งสองกลุ่มว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกศึกษาเฉพาะเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษาว่าเป็นอย่างไร มีความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างไร เพื่อนำไปใช้ปรับแผนการประชาสัมพันธ์และกระจายข้อมูลข่าวสารส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยต่อไป เยาวชนเหล่านี้มีความสำคัญและเปรียบเสมือนอนาคตของประเทศไทย การปลูกฝังและหล่อหลอมเยาวชนเหล่านี้ให้มีวิสัยทัศน์ และทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประเทศไทยยึดถืออยู่จึงเป็นสิ่งจำเป็นและน่าคำนึงถึง สำหรับสภาพการณ์ด้านการเมืองของไทยในปัจจุบัน การแก้ปัญหาระยะยาว คือ การมองทัศนคติ และการเข้าไปมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนไทย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างจะมีบทบาทมากในสังคมไทยปัจจุบัน เพื่อให้มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการเข้าร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองของประเทศให้ไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์และมั่นคงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย , ความรู้ , ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในระบบ/นอกระบบการศึกษา

2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยกับความรู้, ทักษะ และการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. เยาวชนในระบบการศึกษากับเยาวชนนอกระบบการศึกษามีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย , ความรู้ , ทักษะ และ การมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา โดยเลือกศึกษาเฉพาะผู้ที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

นิยามศัพท์

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ หมายถึง การเปิดรับสื่อมวลชน การเปิดรับสื่อมวลชน หมายถึง ความสนใจ ความบ่อยครั้ง ในการรับข่าวสารจากสื่อวิทยุ , สื่อโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์

การปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยยึดหลักเสียงข้างมาก เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

ทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

การมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปฏิบัติตนการให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตย ได้แก่ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเคารพในกติกา กฎเกณฑ์ของส่วนรวม การชักชวนคนรู้จักไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

เยาวชนในระบบการศึกษา หมายถึง บุคคลที่อายุระหว่าง 15-25 ปี ที่กำลังศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของสถาบันการศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เยาวชนนอกระบบการศึกษา หมายถึง บุคคลที่อายุระหว่าง 15-25 ปี ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของสถาบันการศึกษาที่สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบนอกระบบการศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนนโยบายและกลยุทธ์ในการรณรงค์ต่อไป

2. ข้อมูลที่ได้อาจเป็นแนวทางอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการผลิตสื่อที่จะใช้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการรณรงค์เชิญชวนให้รักประชาธิปไตย และมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย